

Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

Omastuuajan pidentämisen työllisyysvaikutus

Hallituksen esitysluonnoksessa työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (lausuntopyynnön diaarinumero VN/20721/2023 esitetään työttömyysturvan omastuuajan pidentämistä 5 päivästä 7 päivään.

- Omastuuajan pidentäminen seitsemään (nyk. viisi) päivään lisäisi työllisyyttä arviolta noin 1000 henkilöllä¹.

Omastuuajan pidentämisen työllisyysvaikutuksen arviointi

Varsinaisesti omastuuajan työllisyysvaikutuksia koskevaa empiiristä tutkimustietoa ei ole. Fredriksson & Holmlund (2006)² arvioivat, että omastuuajalla pyritään vähentämään työttömyysjaksojen alkavuuksia, mutta tätä vaikutusmekanismia koskevia estimaatteja ei ole. Omastuuajan pidentämisen työllisyysvaikutusta arvioidaan tässä muistiossa työttömyysturvan yleisen bruttokorvausasteen kautta. Tätä varten arvioidaan omastuuajan pidentämisen staattinen työttömyyssetuusmenoa vähentävä vaikutus, ja tulkitaan tämä työttömyysturvan korvausasteen laskuna.

Staattinen vaikutus etuusmenoon

Hallituksen esitysluonnoksessa on arvioitu etuuslajeittain asetettujen omastuuajojen määriä. Ansiopäivärahaan omastuita on asetettu vuodesta riippuen noin 110 tuhatta, työmarkkinatukeen 30 tuhatta ja peruspäivärahaan vajaan 40 tuhatta vuosittain. Edellä kuvattu volyyymi tuottaa arvioksi omastuupäivien kasvulle noin $180\,000 * 2 = 360\,000$ päivää³. Näiden oletusten puitteissa vaikutus etuusmenoon olisi noin 21,5 miljoonaa euroa⁴.

Työllisyysvaikutus työttömyysturvamenovaikutuksen kautta arvioituna

Uudistuksen työllisyysvaikutusta voidaan arvioida työttömyysturvamenovaikutuksen kautta käyttämällä työttömyyden keston ja työttömyysturvan bruttokorvausasteen välistä suhdetta. [Uusitalo & Verho \(2010\)](#) estimoivat suomalaisaineistolla tähän jouston arvoksi 0,8 ansiopäivärahan saajien keskuudessa. Toisaalta [Kyyrä \(2020\)](#) estimoivat jouston arvoksi 0,4 työmarkkinatuen saajien keskuudessa. Arvioidaan tässä yhteydessä,

¹ Muistiota on päivitetty 3.4.2024. Aiempi "Omastuuajan pidentäminen seitsemään (nyk. viisi) päivään lisäisi työllisyyttä arviolta noin 1200 henkilöllä". Muistiossa ei oltu aiemmin kuvattu ristikkäisvaikutusten huomiointia joka sisältyy hallitusohjelman ja HE 73/2023vp vaikutusarvioihin.

² Fredriksson, P., & Holmlund, B. (2006). Improving incentives in unemployment insurance: A review of recent research. *Journal of Economic Surveys*, 20(3), 357-386.

³ Arviossa oletetaan, että ensimmäisen 6-7 työttömyyspäivän aikana työllistyvien tai työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvien määrä on vähämerkityksellinen.

⁴ Arvio perustuu perusosaan tasoon vuonna 2023 ja keskimääräiseen päivärahan tasoon 2600 palkalla. Laskelmat: $74 * 220\,000 = 16$ milj.; $37 * (60\,000 + 80\,000) = 5,2$ milj.

että jousto peruspäivärahan saajien keskuudessa olisi 0,8 ja lasketaan työttömyysjakso-osuuksilla painotetuksi joustokeskiarvoksi noin 0,73.⁵

Vuonna 2022 työttömyysturvaa maksettiin vuoden 2023 tasolle indeksikorjattuna noin $3683 * 1,042 = 3837$ milj. euroa. Hallituksen esitysluonnoksessa arvioidut toimet alentavat työttömyysturvan menoja arviolta 469,5 milj. euroa ilman omavastuuajan pidennystä. Siten omavastuuajan pidennys alentaisi työttömyysturvan menoja $21,5 / 3837 = 0,56\%$.

Työttömyysturvan saajia 31.12.2022 oli 300 596 henkilöä. Näillä luvuilla työllisyysvaikutusarvioksi muodostuu 1200 henkilöä.⁶ Työssäoloehdon pidennys huomioiden työllisyyden arvioidaan vahvistuvan $1200 * (1-0.17) =$ n. 1000 henkilöllä.

⁵ $0,8 * (110\ 000 + 40\ 000) / 180\ 000 + 0,4 * 30\ 000 / 180\ 000$.

⁶ $0,0056 * 0,73 * 300\ 596 = 1228$.